

ÚMLUVA o biologické rozmanitosti

Program OSN pro životní prostředí

Smluvní strany,

vědomy si vnitřní hodnoty biologické rozmanitosti a ekologických, genetických, společenských, vědeckých, naučných, kulturních, rekreačních a estetických hodnot biodiverzity a jejích složek,
vědomy si také významu biodiverzity pro vývoj a zachování životodárných systémů biosféry,
potvrzující, že ochrana biodiverzity je společným zájmem lidstva,
znovu potvrzující, že státy mají suverénní právo na své biologické zdroje,
znovu také potvrzující, že státy jsou zodpovědné za ochranu své biodiverzity a za užívání svých biologických zdrojů trvale udržitelným způsobem,
znepokojeny tím, že biodiverzita je významně omezována určitými lidskými činnostmi,
vědomy si obecného nedostatku informací a poznatků týkajících se biodiverzity a naléhavé potřeby vytvoření vědeckých, odborných a institucionálních kapacit jako předpokladu porozumění, které je východiskem pro plánování a zavádění příslušných opatření,
zaznamenávající, že je životně důležité předvídat, preventivně omezovat a odstraňovat příčiny významného snížení nebo ztráty biodiverzity přímo u jejich zdroje,
zaznamenávající také, že tam, kde existuje hrozba významného snížení nebo ztráty biodiverzity nesmí být nedostatek naprosté vědecké jistoty užívána jako důvod k odkladu opatření, směřujícího k zabránění této hrozbě nebo jejímu omezení na nejnižší možnou míru,
zaznamenávající dále, že základním požadavkem ochrany biodiverzity je ochrana ekosystémů a přírodních biotopů "in situ" a udržení a obnovení životaschopných populací druhů v jejich přirozeném prostředí,
zaznamenávající dále, že opatření "ex situ", pokud možno v původní zemi, mají také hrát významnou roli,
uznávající těsnou a odvěkou závislost mnoha domorodých a místních společenství a jejich tradičních životních stylů na biologických zdrojích, a uznávající požadavek rovnocenného podílu na zisku z využívání tradičních znalostí, inovací a postupů s vazbou na ochranu biodiverzity a trvale udržitelné využívání jejích složek,
uznávající také životně důležitou úlohu, kterou hrají ženy v ochraně a trvale udržitelném využívání biodiverzity, a potvrzující potřebu plné účasti žen na všech úrovních rozhodování a zavádění opatření na ochranu biodiverzity,
zdůrazňující význam a potřebu podporovat mezinárodní, regionální a celosvětovou spolupráci mezi státy, mezivládními organizacemi a nevládním sektorem při ochraně biodiverzity a trvale udržitelném využívání jejích složek,
berouce v úvahu, že poskytnutí nových a dodatečných finančních zdrojů a vhodného přístupu k odpovídajícím technologiím může vést k podstatné změně schopnosti světa čelit ztrátě biodiverzity,
berouce dále v úvahu, že je požadováno zvláštní opatření k zajištění potřeb rozvojových zemí, včetně zajištění nových a dodatečných finančních zdrojů a vhodného přístupu k odpovídajícím technologiím,
zaznamenávající v tomto ohledu zvláštní podmínky nejméně vyvinutých zemí a malých ostrovních států,
berouce v úvahu, že k ochraně biodiverzity jsou potřebné rozsáhlé investice a že lze očekávat široké spektrum ekologických, hospodářských a společenských přínosů z těchto investic,
uznávající, že hospodářský a sociální rozvoj a odstranění chudoby jsou prvořadými a rozhodujícími prioritami rozvojových zemí,

vědomy si toho, že ochrana a trvale udržitelné využívání biodiverzity má kritický význam pro zajištění výživy, zdraví a jiných potřeb rostoucí světové populace, a že pro tento účel je nutné umožnit jak přístup ke genetickým zdrojům a technologiím, tak i jejich sdílení,
zaznamenávající, že ochrana a trvale udržitelné využívání biodiverzity posílí přátelské vztahy mezi státy a přispěje k míru pro lidstvo,
přejíce si rozšířit a doplnit stávající mezinárodní opatření na ochranu biodiverzity a trvale udržitelného využívání jejích složek a
odhodlány ochránit a trvale udržitelným způsobem využívat biodiverzitu ku prospěchu současných a budoucích generací,

dohodly se následovně:

Článek 1.

Cíle

Cíli této úmluvy, které mají být sledovány v souladu s jejími příslušnými ustanoveními, jsou ochrana biodiverzity, trvale udržitelný způsob využívání jejích složek, a spravedlivé a rovnocenné rozdělení přínosů, plynoucích z využívání genetických zdrojů, včetně odpovídajícího přístupu ke genetickým zdrojům a odpovídajícího předávání příslušných technologií při zohlednění všech práv na tyto zdroje a technologie, a včetně odpovídajících způsobů financování.

Článek 2.

Používání termínů

Pro účely této úmluvy:

“**Biodiverzita**” znamená variabilitu všech žijících organismů včetně, mezi jiným, suchozemských, mořských a jiných vodních ekosystémů a ekologických komplexů, jejichž jsou součástí; zahrnuje různorodost v rámci druhů, mezi druhy i mezi ekosystémy.

“**Biologické zdroje**” zahrnují genetické zdroje, organismy nebo jejich části, populace nebo jakoukoli jinou biotickou složku ekosystémů (biotu) se skutečným nebo možným využitím nebo hodnotou pro lidstvo.

“**Biotechnologie**” znamená jakoukoli technologii, která využívá biologických systémů, živých organismů nebo z nich odvozených biologických systémů k produkci nebo modifikaci výrobků či procesů pro specifické použití.

“**Země původu genetických zdrojů**” znamená zemi, která vlastní tyto genetické zdroje v podmínkách “in situ”.

“**Země poskytující genetické zdroje**” znamená zemi dodávající genetické zdroje získávané ze zdrojů “in situ”, včetně populací volně žijících i zdomácnělých druhů, nebo získávané ze zdrojů “ex situ”, které mohly, ale nemusely, mít původ v této zemi.

“**Domestikované nebo pěstované druhy**” jsou druhy, u kterých byl vývojový proces ovlivněn člověkem k uspokojení jeho potřeb.

“**Ekosystém**” znamená dynamický komplex společenstev mikroorganismů, rostlin a živočichů a jejich neživého prostředí, působící ve vzájemných vazbách jako funkční jednotka.

“**Ochrana ex situ**” znamená ochranu složek biodiverzity mimo jejich přirozená stanoviště (biotopy).

“**Genetický materiál**” znamená jakýkoli materiál rostlinného, živočišného, mikrobiálního nebo jiného původu, obsahující funkční jednotky dědičnosti.

“**Genetické zdroje**” znamenají genetický materiál skutečné nebo možné hodnoty.

“**Přírodní stanoviště (biotop)**” znamená místo nebo typ místa, kde se přirozeně vyskytují jedinci nebo populace.

“**Podmínky in situ**” jsou podmínky, kde genetické zdroje existují v rámci ekosystémů a přírodních

stanovišť; v případě zdomácnělých nebo pěstovaných druhů v prostředí, kde si vyvinuly své charakteristické vlastnosti.

“**Ochrana in situ**” znamená ochranu ekosystémů a přírodních stanovišť včetně udržování a obnovy životaschopných populací druhů v jejich přirozeném prostředí, a v případě zdomácnělých nebo pěstovaných druhů v prostředí, kde se vyvinuly jejich charakteristické vlastnosti.

“**Chráněné území**” znamená geograficky určené území, které je vyznačeno nebo kontrolováno a spravováno za účelem dosažení specifických cílů ochrany přírody a krajiny.

“**Organizace regionální hospodářské integrace**” znamená organizaci vytvořenou suverénními státy dané oblasti, na niž její členské státy převedly kompetence, týkající se záležitostí v působnosti této Úmluvy, a která byla řádně zmocněna, v souladu se svými vnitřními postupy, k podpisu, ratifikaci, přijetí, schválení této Úmluvy nebo přistoupení k ní.

“**Trvale udržitelné využívání**” znamená využívání složek biodiverzity takovým způsobem a v takovém rozsahu, který nevede k dlouhodobému poklesu biodiverzity, čímž se udržuje její schopnost uspokojovat potřeby a naděje současných a budoucích generací.

“**Technologie**” zahrnuje biotechnologii.

Článek 3.

Princip

Státy mají, v souladu s Chartou OSN a principy mezinárodního práva, suverénní právo využívat své vlastní zdroje v souladu s vlastní politikou v životním prostředí; mají odpovědnost zajistit, aby aktivity v rámci jejich působnosti nebo dohledu nezpůsobily škody životnímu prostředí jiných států nebo území za hranicemi národní působnosti.

Článek 4.

Rozsah působnosti

S ohledem na práva jiných států, a kromě výjimek výslovně uvedených v této Úmluvě, ustanovení této Úmluvy platí ve vztahu ke každé smluvní straně:

- (a) v případě složek biodiverzity na území v rámci její národní působnosti; a
- (b) v případě procesů a aktivit prováděných v rámci její působnosti nebo pod jejím dohledem na území její národní působnosti nebo za hranicemi národní působnosti, a to bez ohledu na to, kde se projeví jejich účinky.

Článek 5.

Spolupráce

Každá smluvní strana bude, podle možností a jak je to vhodné, spolupracovat s ostatními smluvními stranami přímo nebo kde to bude vhodné, prostřednictvím kompetentních mezinárodních organizací - v záležitostech týkajících se území mimo dosah národní působnosti a v ostatních záležitostech vzájemného zájmu v ochraně a trvale udržitelného využívání biodiverzity.

Článek 6.

Obecná opatření v zájmu ochrany a trvale udržitelného využívání

Každá smluvní strana bude v souladu se svými specifickými podmínkami a možnostmi:

- (a) rozvíjet národní strategie, plány a programy pro ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity, nebo pro tento účel upravovat stávající strategie, plány a programy, které by měly odrážet, mezi jiným, opatření stanovená v této Úmluvě a vztahující se na dotčenou smluvní stranu; a

(b) začleňovat, jak to bude možné a vhodné, ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity do příslušných oborových nebo mezioborových plánů, programů a opatření.

Článek 7.

Identifikace a dlouhodobé pravidelné sledování (monitorování)

Každá smluvní strana, jak to bude možné a vhodné, zvláště pro účely Článků 8 až 10:

- (a) Určí složky biodiverzity důležité pro její ochranu a trvale udržitelné využívání s ohledem na seznam kategorií, uvedený v Příloze I,
- (b) Bude pravidelně a dlouhodobě sledovat prostřednictvím odběru vzorků a jiných metod složky biodiverzity, identifikované podle výše uvedeného pododstavce (a), přičemž bude věnovat zvláštní pozornost těm, které vyžadují pro svou ochranu naléhavá opatření a těm, které poskytují největší potenciál pro trvalé udržitelné využití,
- (c) Určí procesy a kategorie činností, které mají nebo by mohly mít významné nepříznivé vlivy na ochranu a trvale udržitelné využití biodiverzity, a bude pravidelně a dlouhodobě sledovat jejich účinky prostřednictvím odběru vzorků a jiných technik; a
- (d) Bude udržovat a organizovat jakýmkoli způsobem údaje, získané identifikační a monitorovací činností podle výše uvedených pododstavců (a), (b) a (c).

Článek 8.

Ochrana "in situ"

Každá smluvní strana, pokud to bude možné a vhodné

- (a) Vytvoří systém chráněných území nebo území, kde je třeba přijmout zvláštní opatření k ochraně biologické rozmanitosti,
- (b) Vypracuje, kde je to nezbytné, zásady pro výběr, zřízení a správu chráněných území nebo území, kde je třeba přijmout zvláštní opatření k ochraně biodiverzity,
- (c) Bude regulovat nebo pečovat o biologické zdroje významné pro ochranu biodiverzity, ať již v chráněných územích nebo mimo ně, se záměrem zajistit jejich ochranu a trvale udržitelné využívání,
- (d) Bude podporovat ochranu ekosystémů a přírodních stanovišť a udržování životaschopných populací druhů v jejich přirozeném prostředí,
- (e) Bude podporovat trvale udržitelný, k životnímu prostředí citlivý rozvoj v oblastech přiléhajících k chráněným územím s výhledem rozšíření ochrany na tyto oblasti,
- (f) Bude obnovovat poškozené ekosystémy a podporovat záchranu ohrožených druhů, mezi jiným prostřednictvím tvorby a realizace záchranných programů nebo jiných přístupů v péči o ně,
- (g) Vytvoří nebo bude udržovat prostředky k regulaci, zvládnání a řízení rizik, spojených s využíváním a zaváděním pozměněných živých organismů jako produktů biotechnologií, které by mohly mít nepříznivé ekologické dopady na ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity, přičemž budou rovněž brána v úvahu rizika pro lidské zdraví,
- (h) Nebude vysazovat, bude kontrolovat nebo vyhubí ty cizí druhy, které ohrožují ekosystémy, přírodní stanoviště nebo druhy,
- (i) Vynasnaží se zajistit podmínky potřebné pro propojení stávajícího využívání biodiverzity a její ochrany a trvale udržitelného využívání jejich složek,

- (j) V mezích své národní legislativy bude respektovat, chránit a udržovat poznatky, inovace a postupy domorodých a místních společenství, ztělesňujících tradiční životní styl vhodný pro ochranu a trvale udržitelné užívání biodiverzity; bude podporovat jejich širší využívání se souhlasem a zapojením vlastníků takových poznatků, inovací a postupů, a zasadí se o spravedlivé rozdělení zisku, vyplývajícího z využívání takových poznatků, inovací a postupů,
- (k) Vytvoří nebo bude udržovat nezbytné právní normy a/nebo jiná legislativní opatření na ochranu ohrožených druhů a populací,
- (l) Tam, kde byl zjištěn závažný nepříznivý vliv na biodiverzitu podle Článku 7, bude regulovat nebo řídit příslušné procesy a kategorie činností, a
- (m) Bude spolupracovat při zajišťování finanční a jiné podpory pro ochranu “in situ” tak, jak je pojata ve výše uvedených pododstavcích (a) až (l), zvláště pro rozvojové země.

Článek 9.

Ochrana “ex situ”

Každá smluvní strana, nakolik je to možné a vhodné, a převážně pro účely doplnění opatření “in situ”:

- (a) Přijme opatření na ochranu složek biodiverzity “ex situ”, především v zemi původu takových složek,
- (b) Vytvoří a bude udržovat zařízení na ochranu a výzkum rostlin, zvířat a mikroorganismů “ex situ”, především v zemi původu genetických zdrojů,
- (c) Přijme opatření pro obnovu a záchranu ohrožených druhů a pro jejich vysazování na jejich přirozená stanoviště za odpovídajících podmínek,
- (d) Bude regulovat a řídit získávání biologických zdrojů z přírodních stanovišť pro účely ochrany “ex situ” tak, aby nedošlo k ohrožení ekosystémů a populací druhů “in situ”, kromě případů, kde jsou potřebná dočasná opatření “ex situ” podle pododstavce (c), a
- (e) Bude spolupracovat při zajišťování finanční a jiné podpory ochrany “ex situ”, uvedené shora v pododstavcích (a) až (d), a při zakládání a udržování zařízení pro ochranu “ex situ” v rozvojových zemích.

Článek 10.

Trvale udržitelné užívání složek biologické různorodosti

Každá smluvní strana, nakolik je to možné a vhodné:

- (a) Bude začleňovat zájmy ochrany a trvale udržitelného využívání biologických zdrojů do rozhodovacích procesů na národní úrovni,
- (b) Přijme opatření, týkající se užití biologických zdrojů, která by omezila nepříznivé dopady na biodiverzitu na nejmenší možnou míru nebo by umožnila se jim vyhnout,
- (c) Bude chránit a stimulovat vžitě způsoby využívání biologických zdrojů v souladu s tradičními kulturními postupy, které jsou slučitelné s požadavky jejich ochrany nebo trvalého využívání,
- (d) Bude podporovat místní obyvatelstvo v tvorbě a realizaci nápravných opatření v poškozených oblastech, kde byla biodiverzita snížena, a

(e) Bude podporovat spolupráci mezi jejími vládními úřady a soukromým sektorem v rozvíjení metod trvale udržitelného využívání biologických zdrojů.

Článek 11.

Motivační opatření

Každá smluvní strana, nakolik je to možné a vhodné, přijme ekonomicky a společensky přijatelná opatření, která budou působit jako motivace pro ochranu a trvale udržitelné užívání složek biodiverzity.

Článek 12.

Výzkum a výchova

Smluvní strany, berouce do úvahy zvláštní potřeby rozvojových zemí, budou:

- (a) Vytvářet a udržovat programy pro vědecké a technické vzdělávání a výchovu se zaměřením na ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity a jejích složek; budou zajišťovat podporu takového vzdělávání a výchovy pro zvláštní potřeby rozvojových zemí,
- (b) Podporovat a stimulovat výzkum, který přispívá k ochraně a trvale udržitelnému využívání biodiverzity, zvláště v rozvojových zemích, mezi jiným v souladu s rozhodnutími Konference smluvních stran, přijatými na základě doporučení Pomocného poradního orgánu pro vědu, techniku a technologii, a
- (c) Při dodržování ustanovení článků 16, 18 a 20 poskytovat podporu a spolupracovat při využívání vědeckých poznatků v rámci výzkumu biodiverzity a při rozvoji metod ochrany a trvale udržitelného užívání biologických zdrojů.

Článek 13.

Veřejné vzdělávání a uvědomění

Smluvní strany:

- (a) Budou podporovat a stimulovat pochopení významu ochrany biodiverzity a pro potřebná opatření s tím související; budou také propagovat ochranu biodiverzity prostřednictvím sdělovacích prostředků a podporovat zařazení těchto otázek do vzdělávacích programů, a
- (b) Budou spolupracovat odpovídajícím způsobem s ostatními státy a mezinárodními organizacemi při tvorbě programů vzdělávání a veřejné osvěty, týkajících se ochrany a trvale udržitelného využívání biodiverzity.

Článek 14.

Hodnocení vlivů a omezování nepříznivých vlivů na nejmenší možnou míru

1. Každá smluvní strana, nakolik je to možné a vhodné:

- (a) Učiní potřebné kroky k zavedení hodnocení vlivu na životní prostředí u projektů, které navrhuje, a u kterých je pravděpodobnost závažných nepříznivých účinků na biodiverzitu, s ohledem na možné

předejít nebo na omezení takových účinků na nejmenší možnou míru; kde je to vhodné, umožní účast veřejnosti v takových postupech,

(b) Přijme vhodná opatření, aby ekologické důsledky jejích programů a opatření, u kterých lze předpokládat závažné nepříznivé dopady na biologickou rozmanitost, byly řádně brány v úvahu,

(c) Bude na základě reciprocity podporovat oznamování, výměnu informací a konzultace týkající se takových činností v rámci její působnosti nebo dohledu, u kterých existuje pravděpodobnost závažného nepříznivého vlivu na biodiverzitu ostatních států nebo oblastí za hranicemi národní působnosti; za tím účelem bude podporovat uzavírání odpovídajících dvoustranných regionálních nebo mnohostranných dohod,

(d) V případě, že v dosahu její působnosti nebo oblasti kontroly vznikne bezprostřední nebo vážné nebezpečí pro biodiverzitu v dosahu působnosti jiných států nebo na území mimo meze národní působnosti, vyrozumí neprodleně státy, které mohou být postiženy, o takovém nebezpečí či poškození, a bude iniciovat akci k zamezení nebo minimalizaci takového nebezpečí či poškození, a

(e) Bude podporovat na národní úrovni přijetí takových nouzových opatření, která by reagovala na aktivity nebo události, vzniklé přirozeně nebo jinak, představující vážné a bezprostřední ohrožení biodiverzity; bude podporovat mezinárodní spolupráci při doplnění takových národních snah a tam, kde je to vhodné a dohodnuté státy nebo dotčenými regionálními hospodářskými organizacemi, napomůže vytvoření společných plánů pro případ nepředvídaných událostí.

2. Konference smluvních stran prozkoumá na základě studií, které budou zpracovány, otázky odpovědnosti a náhrady škod, včetně odškodnění za poškození biodiverzity a její obnovy, kromě případů, kdy taková odpovědnost je čistě vnitřní záležitostí.

Článek 15.

Přístup ke genetickým zdrojům

1. Uznáváje suverénní právo států na jejich přírodní zdroje, pravomoc stanovit přístup ke genetickým zdrojům spočívá na národních vládách a podléhá národní legislativě.

2. Každá smluvní strana se bude snažit o vytvoření podmínek pro usnadnění přístupu ke genetickým zdrojům a jejich z hlediska životního prostředí vhodné využití jinými smluvními stranami a nebude ukládat omezení, která by byla v rozporu s cíli této úmluvy.

3. Pro účely této úmluvy jsou genetickými zdroji poskytovanými smluvní stranou ve smyslu tohoto článku a článků 16 a 19 pouze ty zdroje, které jsou poskytnuty smluvními stranami jako zeměmi původu takových zdrojů, nebo jinými stranami, které si opatřily genetické zdroje v souladu s touto úmluvou.

4. Přístup, tam, kde je umožněn, musí vycházet ze vzájemně schválených podmínek a z ustanovení tohoto článku.

5. Přístup ke genetickým zdrojům musí podléhat předchozímu kvalifikovanému souhlasu smluvní strany, poskytující takové zdroje, pokud není touto stranou stanoveno jinak.

6. Každá smluvní strana se bude snažit o rozvinutí a provádění vědeckého výzkumu, založeného na genetických zdrojích poskytnutých jinými smluvními stranami, s plnou účastí těchto stran, pokud možno v zemi původu genetických zdrojů.

7. Každá smluvní strana podnikne vhodná legislativní, administrativní a politická opatření v souladu s články 16 a 19 a, kde je to nezbytné, prostřednictvím finančního mechanismu vytvořeného články 20 a 21, s cílem spravedlivého a rovnoprávného rozdělení výsledků výzkumu a vývoje, a zisku vyplývajícího z komerčního a jiného využití genetických zdrojů, se smluvní stranou poskytující takové zdroje. Takové rozdělení se musí dít na základě vzájemně schválených podmínek.

Článek 16.

Převod technologie a přístup k ní

1. Každá smluvní strana, uznávajíc, že technologie zahrnuje biotechnologii, a že jak přístup k technologii, tak její převod mezi smluvními stranami jsou podstatnými prvky pro dosažení cílů této Úmluvy, zavazuje se v souladu s ustanoveními tohoto článku poskytnout a/nebo usnadnit přístup ostatním smluvním stranám k technologiím nebo předat technologie, které souvisejí s ochranou a trvale udržitelným využíváním biodiverzity nebo využívají genetické zdroje a nezpůsobují vážnější poškození životního prostředí.

2. Přístup k technologiím a jejich převod, ve smyslu odstavce 1, do rozvojových zemích bude zajištěn a/nebo usnadněn za spravedlivých a maximálně výhodných podmínek, včetně koncesí nebo preferenčních podmínek na základě vzájemné dohody a, kde je to nezbytné, v souladu s finančními mechanismy stanovenými v článcích 20 a 21. V případě technologie podléhající patentovým nebo jiným vlastnickým právům bude takový přístup a převod zajištěn za podmínek, které respektují odpovídající a účinnou ochranu práv týkajících se duševního vlastnictví a jsou s ní v souladu. Použití tohoto odstavce musí být v souladu s odstavci 3, 4 a 5 níže.

3. Každá smluvní strana podnikne přiměřená legislativní, administrativní nebo politická opatření s cílem zajistit za vzájemně dohodnutých podmínek smluvním stranám, a zvláště pokud jde o rozvojové země poskytující genetické zdroje, přístup k technologiím a předání technologií k využívání těchto zdrojů, včetně technologií chráněných patenty a jinými právy týkajícími se duševního vlastnictví; kde je to nezbytné, učiní tak prostřednictvím ustanovení článků 20 a 21, v souladu s mezinárodním právem a v souladu s odstavci 4 a 5 níže.

4. Každá smluvní strana podnikne přiměřená legislativní, administrativní nebo politická opatření s cílem, aby soukromý sektor usnadnil přístup k technologiím, jejich společný vývoj a předání ve smyslu odstavce 1, a to ve prospěch jak vládních institucí, tak soukromého sektoru rozvojových zemí; v tomto směru bude dodržovat závazky obsažené v odstavcích 1, 2 a 3 výše.

5. Smluvní strany, uznávajíc, že patenty a jiná práva týkající se duševního vlastnictví mohou mít vliv na

realizaci této úmluvy, budou spolupracovat v tomto smyslu v rámci národní legislativy a mezinárodního práva, aby zajistily, že taková práva tuto úmluvu podporují a nejsou proti jejím cílům.

Článek 17.

Výměna informací

1. Smluvní strany usnadní výměnu informací, vztahujících se k ochraně a trvale udržitelnému využívání biodiverzity, ze všech veřejně přístupných zdrojů, a budou přitom brát do úvahy zvláštní potřeby rozvojových zemí.

2. Taková výměna informací musí obsahovat výměnu výsledků technického, vědeckého a socio-ekonomického výzkumu, stejně jako informací o vzdělávacích a průzkumných programech, speciálních znalostí, domorodých a tradičních vědomostí jako takových i v kombinaci s technologiemi uvedenými v článku 16, odstavec 1. To zahrnuje také, tam kde je to proveditelné, návratnost informací.

Článek 18.

Technická a vědecká spolupráce

1. Smluvní strany budou podporovat nezbytnou mezinárodní technickou a vědeckou spolupráci na poli ochrany a trvale udržitelného využívání biodiverzity prostřednictvím vhodných mezinárodních a národních institucí.

2. Smluvní strany budou při realizaci této úmluvy podporovat mezinárodní technickou a vědeckou spolupráci s ostatními smluvními stranami, zvláště rozvojovými zeměmi, mezi jiným prostřednictvím tvorby a zavádění opatření na národní úrovni. Při podpoře takové spolupráce musí být věnována zvláštní pozornost tvorbě a posilování schopností národů prostřednictvím rozvoje lidských schopností a budováním institucí.

3. Konference stran na svém prvním zasedání určí, jak vytvořit mechanismus mezinárodní výměny informací (clearing-house) na podporu a usnadnění technické a vědecké spolupráce.

4. Smluvní strany budou, při naplňování cílů této úmluvy a v souladu s národní legislativou a politikou, podporovat a vytvářet metody spolupráce při rozvoji a využití technologií, včetně domorodých a tradičních technologií. Za tímto účelem budou smluvní strany rovněž rozvíjet spolupráci při školení a výměně odborníků.

5. Smluvní strany budou, na základě vzájemné dohody, podporovat vytváření společných výzkumných programů a společných podniků pro rozvoj technologií, odpovídajících cílům této úmluvy.

Článek 19.

Zacházení s biotechnologiemi a rozdělení přínosu, který z nich plyne

1. Každá smluvní strana podnikne příslušná legislativní, administrativní nebo politická opatření, která umožní účinnou účast v biotechnologickém výzkumu pro ty země, a zvláště pro rozvojové země, které poskytují genetické zdroje pro takový výzkum - pokud možno přímo v zemi, odkud tyto zdroje pocházejí.
2. Každá smluvní strana podnikne všechna proveditelná opatření na podporu a urychlení přednostního přístupu smluvních stran, zvláště rozvojových zemí, za rovnocenných a spravedlivých podmínek, k výsledkům a přínosům využívání biotechnologií, založených na genetických zdrojích poskytnutých těmito smluvními stranami. Takový přístup musí být založen na vzájemně dohodnutých podmínkách.
3. Strany uváží potřebu a modalitu protokolu, který stanoví příslušné postupy, včetně - a zejména - dohody o poskytování včasných informací týkajících se bezpečného převodu, zacházení a využití jakéhokoli pozměněného živého organismu vzniklého pomocí biotechnologií, který by mohl mít nepříznivý účinek na ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity.
4. Každá smluvní strana bude, přímo nebo dotázáním jakékoli fyzické nebo právnické osoby v okruhu její působnosti, zabývající se organismy zmíněnými v odstavci 3 výše, poskytovat jakékoli dostupné informace o předpisech o používání a bezpečnostních předpisech, požadovaných touto smluvní stranou při zacházení s takovými organismy; poskytne také jakékoli dostupné informace o možném nepříznivém dopadu příslušných specifických organismů týkající se smluvních stran, kde mají být tyto organismy zavedeny.

Článek 20.

Finanční zdroje

1. Každá smluvní strana se zavazuje poskytnout, v souladu se svými možnostmi, finanční a jinou podporu pro ty činnosti na národní úrovni, které jsou zaměřeny k dosažení cílů této úmluvy a které jsou v souladu s jejími národními plány, prioritami a programy.
2. Strany, patřící k rozvinutým zemím, by měly poskytnout nové a dodatečné finanční zdroje, aby umožnily smluvním stranám rozvojových zemí plně pokrýt odsouhlasené zvýšené náklady, při zavádění opatření, kterými naplňují závazky této úmluvy, a mít prospěch z jejich ustanovení. Tyto náklady jsou dohodnuty mezi stranou patřící k rozvojovým zemím a institucionální strukturou uvedenou v článku 21, v souladu s politikou, strategií, programovými prioritami a kritérii výběru a seznamem zvýšených nákladů, tak jak je určí konference stran. Jiné strany, včetně zemí procházejících procesem přechodu na tržní ekonomiku, mohou dobrovolně převzít povinnosti stran patřících k rozvinutým zemím. Pro účel tohoto článku sestaví konference stran na svém prvním zasedání seznam stran patřících k rozvinutým zemím a dalších stran, které dobrovolně převzou povinnosti stran patřících k rozvinutým zemím. Konference stran bude pravidelně posuzovat a případně doplňovat tento seznam. Příspěvky od ostatních zemí a zdroje poskytované na dobrovolném základě budou takto podporovány. Realizace těchto závazků bude brát v úvahu potřebu odpovídajícího, předvídatelného a včasného toku prostředků a význam rozdělení zátěže mezi přispívajícími stranami, zahrnutými v seznamu.

3. Strany patřící k rozvinutým zemím mohou také zajistit, a rozvojové země použít, finanční zdroje spojené s uplatňováním této úmluvy prostřednictvím dvoustranných, regionálních a jiných mnohostranných kanálů.
4. Rozsah, ve kterém strany patřící k rozvojovým zemím účinně splní své závazky podle této úmluvy, bude záviset na účinném uplatňování závazků z této úmluvy stranami z rozvinutých zemí ve vztahu k finančním zdrojům a převodu technologií a bude plně odrážet skutečnost, že hospodářský a sociální rozvoj a odstranění bída jsou prvními a převažujícími prioritami stran z rozvojových zemí.
5. Při akcích, které podnikají ohledně financování a převodu technologií, strany vezmou plně do úvahy specifické potřeby a zvláštní postavení nejméně rozvinutých zemí.
6. Smluvní strany také vezmou v úvahu zvláštní podmínky vyplývající ze závislosti na biodiverzitě, jejímu rozmístění a lokalizaci u stran patřících k rozvojovým zemím, zvláště u malých ostrovních států.
7. V úvahu musí být také vzata zvláštní situace rozvojových zemí, včetně těch, které jsou ekologicky nejzranitelnější, jako jsou země s pouštními a polopouštními zónami, pobřežními a horskými oblastmi.

Článek 21.

Finanční mechanismus

1. Pro účely této úmluvy bude ustaven mechanismus pro poskytování finančních zdrojů stranám patřícím k rozvojovým zemím na základě grantů nebo koncesí; jeho podstatné prvky jsou popsány v tomto článku. Tento mechanismus bude fungovat v rámci konference smluvních stran, pod jejím vedením a kontrolou. Činnost tohoto mechanismu bude prováděna na základě takové institucionální struktury, která bude dohodnuta konferencí stran na jejím prvním zasedání. Pro účely této úmluvy určí konference stran politiku, strategii, programové priority a kritéria výběru, týkající se přístupu k takovým zdrojům a jejich využití. Příspěvky budou takové, aby braly v úvahu potřebu předvídatelnosti, přiměřenosti a včasnosti toku finančních prostředků ve smyslu článku 20, v souladu s množstvím potřebných prostředků, které bude určováno pravidelně konferencí stran, a význam rozdělení zátěže mezi přispívající strany, zařazené do seznamu podle článku 20, odstavec 2. Mohou být také poskytovány dobrovolné příspěvky stranami z rozvinutých a dalších zemí, i z jiných zdrojů. Mechanismus bude pracovat v rámci demokratického a průhledného systému řízení.
2. Sledujíc cíle této úmluvy, konference smluvních stran na svém prvním zasedání stanoví politiku, strategie a programové priority, stejně jako podrobná kritéria a zásady výběru pro přístup a využití finančních zdrojů, včetně pravidelného a dlouhodobého sledování a hodnocení takového využití. Konference stran rozhodne o opatřeních k realizaci odstavce 1 tohoto Článku po konzultaci s institucí, pověřenou provozováním finančního mechanismu.
3. Konference stran posoudí účinnost mechanismu vytvořeného podle tohoto článku, včetně kritérií a zásad, uvedených výše v odstavci 2, nejpozději do dvou let po vstoupení této úmluvy v platnost; dále tak bude

činit pravidelně. Na základě takového posouzení podnikne příslušné kroky ke zlepšení účinnosti mechanismu, pokud to bude nezbytné.

4. Smluvní strany zváží posílení stávajících finančních institucí k zajištění finančních zdrojů pro ochranu a trvale udržitelné využívání biodiverzity.

Článek 22.

Vztah k ostatním mezinárodním úmluvám

1. Ustanovení této úmluvy se nesmí dotknout práv a povinností kterékoli ze smluvních stran, vyplývajících z jakékoli stávající mezinárodní dohody, kromě případu, kdy by výkon takových práv a povinností způsobil vážné poškození nebo ohrožení biodiverzity.

2. Smluvní strany uplatní tuto úmluvu ve vztahu k mořskému prostředí v souladu s právy a povinnostmi států, tak jak je určují zákony týkající se moří.

Článek 23.

Konference stran

1. Konference smluvních stran je tímto ustavena. První zasedání konference stran bude svoláno výkonným ředitelem Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) ne později než jeden rok poté, co tato úmluva vstoupí v platnost. Od té doby se budou konat řádná zasedání konference stran v pravidelných intervalech, které určí konference na svém prvním zasedání.

2. Mimořádná zasedání konference stran se budou konat tehdy, když to konference uzná za nutné, nebo na písemnou žádost kterékoli ze stran za předpokladu, že během šesti měsíců poté, co byla žádost oznámena ostatním stranám sekretariátem, bude podporována nejméně jednou třetinou smluvních stran.

3. Konference stran všeobecnou shodou schválí a přijme pravidla postupu pro sebe a pro každý pomocný orgán, který případně ustaví, stejně jako finanční pravidla, podle nichž se bude řídit financování sekretariátu. Na každém řádném zasedání přijme rozpočet pro finanční období do příštího řádného zasedání.

4. Konference stran bude kontrolovat realizaci této úmluvy a pro tento účel:

(a) Stanoví formu a intervaly pro předávání informací, které mají být poskytnuty v souladu s článkem 26; vezme v úvahu takové informace, stejně jako zprávy předložené kterýmkoli pomocným orgánem,

(b) Posoudí vědecké, technické a technologické rady ve věci biodiverzity, poskytnuté v souladu s článkem 25,

(c) Vezme v úvahu a přijme, v případě potřeby, protokoly v souladu s článkem 28,

(d) Vezme v úvahu a přijme, v případě potřeby, v souladu s články 29 a 30, změny a doplnění této úmluvy a jejích příloh,

- (e) Vezme v úvahu změny a doplnění jakéhokoli protokolu, stejně jako jakékoli přílohy k němu, a, pokud tak bude rozhodnuto, doporučí jejich přijetí stranám, kterých se týká daný protokol,
- (f) Vezme v úvahu a přijme, v případě potřeby, v souladu s článkem 30, dodatečné přílohy k této úmluvě,
- (g) Vytvoří takové pomocné orgány, zvláště pro zajištění vědeckého a technického poradenství, jaké budou pokládány za nezbytné pro realizaci této úmluvy,
- (h) Prostřednictvím sekretariátu bude kontaktovat výkonné orgány úmluv, zabývající se záležitostmi dotčenými touto úmluvou, s výhledem vytvoření vhodných forem spolupráce s nimi, a
- (i) Zváží a podnikne jakoukoli dodatečnou akci, která by mohla být potřebná pro dosažení cílů této úmluvy ve světle zkušeností, získaných při jejím provádění.

5. OSN, jejich specializované agentury a Mezinárodní agentura pro atomovou energii, stejně jako kterýkoli stát, který není stranou této úmluvy, mohou být zastoupeny jako pozorovatelé na zasedáních konference stran. Každé jiné orgány nebo agentury, ať vládní nebo nevládní, které mají kvalifikaci v oborech týkajících se ochrany a trvale udržitelného využívání biodiverzity, a které informovaly sekretariát o svém přání být zastoupeny jako pozorovatelé na zasedání Konference stran, mohou být připuštěny, pokud proti tomu alespoň jedna třetina stran nepředloží námitku. Připuštění a účast pozorovatelů bude podléhat pravidlům postupu, schváleným konferencí stran.

Článek 24.

Sekretariát

1. Sekretariát je tímto ustaven. Jeho funkcí bude:

- (a) Pořádat a zajišťovat zasedání konference stran ve smyslu článku 23,
- (b) Vykonávat funkce, které mu budou přiřčeny jakýmkoli protokolem,
- (c) Přípravovat zprávy o plnění svých funkcí podle této úmluvy a předkládat je konferenci stran,
- (d) Koordinovat svou činnost s ostatními příslušnými mezinárodními orgány a zvláště vstupovat do takových administrativních a smluvních vztahů, které mohou být potřebné pro účinné plnění jeho funkcí, a
- (e) Vykonávat takové další funkce, které případně určí konference smluvních stran.

2. Na svém prvním řádném zasedání konference smluvních stran určí sekretariát výběrem ze stávajících kompetentních mezinárodních organizací, které vyjádřily svou ochotu provádět funkce sekretariátu podle této Úmluvy.

Článek 25.

Poradní orgán pro vědecké, technické a technologické záležitosti

1. Poradní orgán pro vědecké, technické a technologické záležitosti je tímto ustaven, aby poskytoval konferenci smluvních stran a podle potřeby jejím dalším pomocným orgánům včasnou radu, týkající se realizace této úmluvy. Tento orgán bude otevřen pro všechny smluvní strany a bude mnohodborový. Bude

složen ze zástupců vlád, kompetentních v příslušném oboru. Bude konferenci smluvních stran pravidelně podávat zprávu o všech aspektech své práce.

2. Pod dohledem konference smluvních stran, v souladu s jí stanovenými zásadami a na její žádost, tento orgán bude:

- (a) Poskytovat vědecké a technické hodnocení stavu biodiverzity,
- (b) Přípravovat vědecké a technické hodnocení účinků opatření, přijatých v souladu s ustanoveními této úmluvy,
- (c) Vyhledávat inovační, účinné a moderní technologie a znalosti, týkající se ochrany a trvale udržitelného využívání biodiverzity, a poskytovat rady o způsobech a prostředcích podpory rozvoje a/nebo převodu takových technologií,
- (d) Poskytovat rady ve věci vědeckých programů a mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji, týkajících se ochrany a trvale udržitelného využívání biodiverzity, a
- (e) Odpovídat na vědecké, technické, technologické a metodologické dotazy, které konference smluvních stran a její pomocné orgány mohou položit uvedenému orgánu.

3. Funkce, vztahy, organizační a provozní záležitosti tohoto orgánu mohou být dále rozpracovány konferencí smluvních stran.

Článek 26.

Zprávy

Každá smluvní strana bude v intervalech, které stanoví konference smluvních stran, předkládat konferenci smluvních stran zprávy o opatřeních, která přijala pro realizaci ustanovení této úmluvy, a o jejich účinnosti při plnění cílů této úmluvy.

Článek 27.

Urovnávání sporů

1. V případě sporu mezi smluvními stranami, týkajícího se interpretace nebo uplatňování této úmluvy, dotčené strany budou hledat řešení jednáním.

2. Pokud dotčené strany nemohou dojít shody jednáním, mohou společně vyhledat smířčí pomoc nebo požádat o zprostředkování třetí stranu.

3. Při ratifikaci, přijímání, schvalování nebo přistoupení k této úmluvě nebo kdykoli potom, může stát nebo organizace regionální ekonomické integrace oznámit písemně uchovateli, že kvůli sporu, který nebyl urovnán v souladu s odstavcem 1 nebo 2, přijímá jeden nebo oba z následujících smířčích prostředků jako povinný:

- (a) Arbitráž v souladu s postupem stanoveným v Části 1 Přílohy II,
- (b) Předložení sporu mezinárodnímu soudu.

4. Pokud strany, které jsou ve sporu, nepřijaly v souladu s odstavcem 3 výše takový nebo jiný postup, spor bude předložen ke smírčímu řízení v souladu s částí 2 Přílohy II, jestliže se strany nedohodnou jinak.

5. Ustanovení tohoto článku bude platné ve vztahu ke každému protokolu, pokud nebude v příslušném protokolu stanoveno jinak.

Článek 28.

Přijímání protokolů

1. Smluvní strany budou spolupracovat při formulování a přijímání protokolů k této úmluvě.
2. Protokoly budou přijímány na zasedání konference smluvních stran.
3. Text jakéhokoli navrženého protokolu bude sdělen smluvním stranám sekretariátem nejméně šest měsíců před takovým zasedáním.

Článek 29.

Změny a doplňky úmluvy nebo protokolů

1. Změny a doplňky této úmluvy mohou být navrženy kteroukoli smluvní stranou. Změny a doplňky kteréhokoli protokolu mohou být navrženy kteroukoli stranou takového protokolu.
2. Změny a doplňky této úmluvy budou přijímány na zasedání konference smluvních stran. Změny a doplňky kteréhokoli protokolu budou přijímány na zasedání smluvních stran příslušného protokolu. Text kteréhokoli navrženého doplňku nebo změny této úmluvy, nebo kteréhokoli protokolu, kromě případu, kdy je v protokolu stanoveno jinak, bude oznámen dotčeným stranám sekretariátem nejméně šest měsíců před jednáním, na kterém jsou navrženy k přijetí. Sekretariát také sdělí navržené změny a doplnění signatářům této úmluvy pro informaci.
3. Strany vyvinou veškeré úsilí, aby dosáhly dohody o kterémkoli navrženém doplňku nebo o změně této Úmluvy či protokolu všeobecnou shodou. Pokud byly všechny prostředky k dohodě vyčerpány a dohody nebylo dosaženo, doplněk nebo změna mohou být v poslední instanci přijaty dvoutřetinovou většinou přítomných a na jednání v této věci hlasujících stran, a budou uchovatelem předloženy všem stranám k ratifikaci, přijetí nebo schválení.
4. Ratifikace, přijetí nebo schválení doplňků nebo změn budou oznámeny uchovateli písemně. Změny a doplňky přijaté v souladu s výše uvedeným odstavcem 3 vejdou v platnost pro strany, které je přijaly, devadesátý den po uložení ratifikačních, přijímacích nebo schvalovacích listin nejméně dvěma třetinami smluvních stran této úmluvy nebo stran dotčeného protokolu, kromě případu, kdy je v takovém protokolu stanoveno jinak. Podobně změny a doplňky vejdou v platnost pro každou jinou stranu devadesátého dne po tom, co tato strana uloží svou ratifikační, přijímací nebo schvalovací listinu ke změně nebo doplňku.
5. Pro účely tohoto článku označení “strany přítomné a hlasující” znamená strany přítomné a vyjadřující kladný nebo záporný postoj hlasováním.

Článek 30.

Přijetí příloh a jejich doplňování

1. Přílohy k této úmluvě nebo jakémukoli protokolu musejí tvořit nedílnou součást této úmluvy nebo takového protokolu podle případu, a pokud není výslovně stanoveno jinak, odkaz na tuto úmluvu nebo její protokoly zakládá zároveň odkaz na jakékoli přílohy těchto dokumentů. Takové přílohy budou omezeny na procedurální, vědecké, technické a administrativní záležitosti.

2. Kromě případů, kdy je v některém protokolu ohledně jeho příloh stanoveno jinak, pro návrh, přijetí a nabytí platnosti dodatečných příloh této úmluvy nebo příloh jakéhokoli protokolu bude platit následující postup:

(a) Přílohy této úmluvy nebo jakéhokoli protokolu budou navrženy a přijímány podle postupu stanoveného článkem 29,

(b) Každá strana, která není schopna schválit dodatečnou přílohu k této úmluvě nebo přílohu kteréhokoli protokolu, jehož je stranou, oznámí to písemně uchovateli během jednoho roku od data oznámení jejího přijetí, učiněného uchovatelem. Uchovatel bez odkladu vyrozumí všechny strany o takovém obdržení oznámení. Strana může kdykoli stáhnout své předchozí prohlášení o námitce, a přílohy na základě tohoto vstoupí pro tuto stranu v platnost podle pododstavce (c) níže,

(c) Po uplynutí jednoho roku od data sdělení o přijetí uchovatelem vejde příloha v platnost pro všechny strany této úmluvy nebo jakéhokoli dotčeného protokolu, pokud nepředložily oznámení v souladu s ustanoveními pododstavce (b) výše.

3. Návrh, přijetí a vstoupení v platnost doplňků a změn k přílohám této úmluvy nebo ke kterémukoli protokolu budou podléhat stejnému postupu jako u návrhu, přijetí a vstupu v platnost příloh úmluvy nebo příloh kteréhokoli protokolu.

4. Pokud jakákoli příloha nebo změna a doplněk přílohy se týkají doplňku nebo změny této úmluvy nebo jakéhokoli protokolu, dodatečná příloha nebo změna a doplněk nesmí vstoupit v platnost, dokud nevstoupí v platnost změna a doplnění úmluvy nebo dotčeného protokolu.

Článek 31.

Hlasovací právo

1. Kromě ustanovení v odstavci 2 níže, každá smluvní strana této úmluvy nebo jakéhokoli protokolu má jeden hlas.

2. Organizace regionální ekonomické integrace, ve věcech v rámci jejich kompetence, budou uplatňovat své právo volby počtem hlasů rovným počtu jejich členských států, které jsou smluvními stranami této úmluvy nebo příslušného protokolu. Takové organizace nebudou uplatňovat své volební právo, pokud jejich členské státy uplatňují své, a naopak.

Článek 32.

Vztah mezi touto úmluvou a jejími protokoly

1. Stát nebo organizace regionální ekonomické integrace se nemůže stát stranou protokolu, pokud není, nebo se zároveň nestane, smluvní stranou této úmluvy.
2. Rozhodnutí podle kteréhokoli protokolu musejí být přijímána pouze stranami dotčeného protokolu. Jakákoli smluvní strana, která neratifikovala, nepřijala nebo neschválila protokol, se může zúčastnit jako pozorovatel na jakémkoli jednání stran tohoto protokolu.

Článek 33.

Podpis

Tato úmluva bude předložena k podpisu v Rio de Janeiru všem státům a jakékoli organizaci regionální ekonomické integrace od 5. června 1992 do 14. června 1992, a v sídle OSN v New Yorku od 15. června 1992 do 4. června 1993.

Článek 34.

Ratifikace, přijetí nebo schválení

1. Tato úmluva a jakýkoli protokol budou podléhat ratifikaci, přijetí nebo schválení státy a organizacemi regionální ekonomické integrace. Ratifikační, přijímací nebo schvalovací listiny budou uloženy u deponitáře.
2. Jakákoli z organizací uvedených v odstavci 1 shora, která se stane smluvní stranou této úmluvy nebo jakéhokoli protokolu, aniž by kterýkoli z jejích členských států byl smluvní stranou, bude vázána všemi povinnostmi vyplývajícími z této úmluvy nebo protokolu, podle toho kterého případu. V případě takových organizací, kde jeden nebo více států jsou smluvními stranami této úmluvy nebo příslušného protokolu, organizace a její členské státy se musí rozhodnout o svých příslušných zodpovědnostech za plnění svých povinností z této úmluvy nebo protokolu, podle toho kterého případu. V takových případech nebudou organizace a členské státy oprávněny mít práva, vyplývající z této úmluvy nebo příslušného protokolu, souběžně.
3. Ve svých ratifikačních, přijímacích nebo schvalovacích listinách organizace uvedené výše v odstavci 1 určí rozsah své kompetence vzhledem k záležitostem řízeným úmluvou nebo příslušným protokolem. Tyto organizace musí také informovat uchovatele o jakékoli příslušné změně v rozsahu jejich kompetence.

Článek 35.

Přistoupení

1. Tato úmluva a jakýkoli protokol musí být otevřeny pro přistoupení států a organizací regionální ekonomické integrace od data, kdy je úmluva nebo dotčený protokol uzavřen pro podepsání stranami. Listiny o přistoupení budou ukládány u uchovatele.
2. Ve svých listinách o přistoupení organizace uvedené v odstavci 1 určí rozsah své kompetence vzhledem

k záležitostem řízeným úmluvou nebo příslušným protokolem. Tyto organizace také uvědomí uchovatele o jakékoli příslušné změně v rozsahu své kompetence.

3. Ustanovení článku 34, odstavec 2, budou platit pro organizace regionální ekonomické integrace, které přistoupí k této úmluvě nebo jakémukoli protokolu.

Článek 36.

Vstoupení v platnost

1. Tato úmluva vstoupí v platnost devadesátého dne po datu uložení třicáté ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení nebo přístupu.

2. Jakýkoli protokol vstoupí v platnost devadesátého dne po datu uložení takového počtu ratifikačních listin, listin o přijetí, schválení nebo přístupu, jaký je určen v příslušném protokolu.

3. Pro každou smluvní stranu, která ratifikuje, přijme nebo schválí tuto úmluvu nebo k ní přistoupí po uložení třicáté ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení nebo přístupu vstupuje úmluva v platnost devadesátého dne po datu uložení ratifikační listiny, listiny o přijetí, schválení nebo přístupu touto smluvní stranou.

4. Jakýkoli protokol, pokud v tomto protokolu není uvedeno jinak, vstoupí v platnost pro smluvní stranu, která ratifikuje, přijme nebo schválí tento protokol nebo k němu přistoupí po jeho vstoupení v platnost podle odstavce 2 shora, devadesátého dne po datu, kdy tato smluvní strana uloží svou ratifikační listinu, listinu o přijetí, schválení nebo přístupu, nebo k datu, kdy tato Úmluva vstupuje v platnost pro tuto smluvní stranu, podle toho, které datum bude pozdější.

5. Pro účely odstavců 1 a 2 shora nebude jakákoli listina uložená organizací regionální ekonomické integrace počítána za dodatečnou k těm, které uloží členské státy takové organizace.

Článek 37.

Výhrady

K této úmluvě nemohou být činěny žádné výhrady.

Článek 38.

Odstoupení

1. Kdykoli po dvou letech od data, kdy úmluva vstoupila pro smluvní stranu v platnost, může tato smluvní strana odstoupit od úmluvy písemným oznámením depozitáři.

2. Jakékoli takové odstoupení nastane po uplynutí jednoho roku po datu obdržení písemného oznámení depozitářem nebo k takovému pozdějšímu datu, které může být uvedeno v oznámení o odstoupení.

3. Jakákoli smluvní strana, která odstupuje od této úmluvy, bude pokládána za odstoupivší také od jakéhokoli protokolu, jehož je stranou.

Článek 39.

Prozatímní finanční uspořádání

Za předpokladu, že v souladu s požadavky článku 21 byl plně restrukturalizován Světový fond životního prostředí (Global Environment Facility) Rozvojového programu OSN (UNDP), Program OSN pro životní prostředí (UNEP) a Mezinárodní banky pro rekonstrukci a rozvoj, bude tvořit prozatímní institucionální strukturu ve smyslu článku 21 pro období mezi vstoupením této úmluvy v platnost a prvním zasedáním konference smluvních stran, nebo dokud se konference smluvních stran nerozhodne, která institucionální struktura bude určena v souladu s článkem 21.

Článek 40.

Prozatímní uspořádání sekretariátu

Sekretariát, který má být zajištěn výkonným ředitelem Program OSN pro životní prostředí (UNEP), bude sekretariátem podle článku 24, odstavec 2, na prozatímním základě pro období mezi vystoupením této úmluvy v platnost a prvním zasedáním konference smluvních stran.

Článek 41.

Depozitář

Generální tajemník OSN bude vykonávat funkci depozitáře této úmluvy a jakýchkoli protokolů.

Článek 42.

Autentické texty

Originál této úmluvy s právně platným textem v arabštině, čínštině, angličtině, francouzštině, ruštině a španělštině bude uložen u generálního tajemníka OSN.

Na důkaz toho níže podepsaní, řádně oprávnění k tomuto účelu, podepsali tuto úmluvu.

Uskutečněno v Rio de Janeiru pátého dne června, jeden tisíc devět set devadesát dva.

Příloha I

IDENTIFIKACE A PRAVIDELNÉ SLEDOVÁNÍ

1. Ekosystémy a přírodní stanoviště: mají vysokou diverzitu, velké množství endemických, ohrožených nebo volně žijících druhů; vyžadované pro stěhovavé druhy; důležité společensky, ekonomicky, kulturně nebo vědecky; nebo které jsou reprezentativní, unikátní nebo spojené s klíčovými evolučními nebo jinými biologickými procesy.

2. Druhy a společenstva, které jsou: ohrožené; volně žijící příbuzní zdomácnělých nebo pěstovaných druhů; lékařské, zemědělské nebo jiné ekonomické hodnoty; nebo sociálního, vědeckého nebo kulturního významu; nebo významné pro výzkum ochrany a trvale udržitelného využívání biodiverzity, jako jsou indikátory, a

3. Popsané genomy a geny společenského, vědeckého nebo ekonomického významu.

Příloha II

Část 1 ARBITRÁŽ

Článek 1

Navrhující strana vyrozumí sekretariát, že strany postupují spor k arbitráži podle článku 27. Oznámení musí uvádět předmět arbitráže a zahrnovat zvláště ty články úmluvy nebo protokolu, jejichž interpretace nebo uplatňování jsou předmětem sporu. Pokud se strany nedohodnou na předmětu sporu dříve než je ustanoven předseda tribunálu, předmět sporu určí arbitrážní tribunál. Sekretariát zašle takto získanou informaci všem smluvním stranám této úmluvy nebo dotčeného protokolu.

Článek 2

1. Ve sporech mezi dvěma stranami se bude arbitrážní tribunál skládat ze tří členů. Každá ze stran sporu jmenuje jednoho arbitra a takto jmenovaní dva arbitři určí vzájemnou dohodou třetího arbitra, který bude předsedou tribunálu. Posledně jmenovaný nesmí být stejné národnosti jako některá ze stran sporu, ani nesmí mít své obvyklé bydliště na území jedné ze stran ani nesmí být jednou ze stran zaměstnáván, ani se již tímto případem zabývat v jakékoli jiné funkci.

2. Ve sporech mezi více než dvěma stranami, strany stejného zájmu jmenují jednoho arbitra společně po dohodě.

3. Jakékoli volné místo bude doplněno způsobem předepsaným pro počáteční jmenování.

Článek 3

1. Pokud předseda arbitrážního tribunálu nebyl určen během dvou měsíců po jmenování druhého arbitra, generální tajemník OSN, na žádost některé strany, ustanoví předsedu během dalšího dvouměsíčního období.

2. Pokud jedna z obou stran sporu nejmenuje arbitra během dvou měsíců po obdržení žádosti, druhá strana může informovat generálního tajemníka, který provede jmenování během dalšího dvouměsíčního období.

Článek 4

Arbitrážní tribunál provede svá rozhodnutí v souladu s ustanoveními této úmluvy, jakýmkoli příslušnými protokoly a mezinárodním právem.

Článek 5

Pokud se sporné strany nedohodnou jinak, arbitrážní tribunál si stanoví svá vlastní pravidla postupu.

Článek 6

Arbitrážní tribunál může na žádost jedné ze stran doporučit základní provizorní ochranná opatření.

Článek 7

Strany, které jsou ve sporu, usnadní práci arbitrážního tribunálu a zvláště, využívající všech dostupných prostředků, mu budou:

- (a) Poskytovat všechny příslušné dokumenty, informace a služby, a
- (b) Umožňovat, je-li to nezbytné, předvolávat svědky nebo odborníky a přijímat jejich svědectví.

Článek 8

Strany a arbitři jsou povinni chránit důvěrnost jakékoli informace, kterou důvěrně obdrží během jednání arbitrážního tribunálu.

Článek 9

Pokud arbitrážní tribunál nestanoví jinak s ohledem na zvláštní okolnosti případu, náklady tribunálu ponese strany, které jsou ve sporu, stejným dílem. Tribunál bude vést záznam o všech svých nákladech a předloží konečnou zprávu o nich oběma stranám.

Článek 10

Jakákoli smluvní strana, která má takový zájem právní povahy v předmětu sporu, který může být ovlivněn rozhodnutím v této záležitosti, může zasáhnout do jednání se souhlasem tribunálu.

Článek 11

Tribunál může vyslyšet a stanovit protinároky, vyplývající přímo z předmětu sporu.

Článek 12

Rozhodnutí o průběhu a předmětu arbitrážního tribunálu musejí být přijata většinou hlasů jeho členů.

Článek 13

Pokud se jedna ze stran sporu nedostaví k arbitrážnímu tribunálu nebo nedokáže obhájit svůj případ, druhá strana může požadovat, aby tribunál pokračoval ve svém řízení a učinil rozhodnutí. Nepřítomnost strany nebo její neschopnost obhájit svůj případ nepředstavuje překážku jednání. Před učiněním konečného rozhodnutí musí být arbitrážní tribunál přesvědčen, že nárok je dobře podložen věcně a právně.

Článek 14

Tribunál vydá své závěrečné rozhodnutí do pěti měsíců po datu, kdy je plně ustaven, pokud neshledá nezbytným prodloužit časový limit o dobu, která nesmí přesáhnout dalších pět měsíců.

Článek 15

Konečné rozhodnutí arbitrážního tribunálu bude omezeno na předmět sporu a stanoví důvody, na kterých je založeno. Bude obsahovat jména zúčastněných členů a datum konečného rozhodnutí. Jakýkoli člen tribunálu může připojit zvláštní nebo nesouhlasné stanovisko ke konečnému rozhodnutí.

Článek 16

Výrok bude pro sporné strany závazný. Bude bez odvolání, pokud se sporné strany nedohodly předem na odvolacím postupu.

Článek 17

Jakýkoli rozpor, který může nastat mezi stranami, které jsou ve sporu, co do interpretace nebo způsobu realizace konečného rozhodnutí, může být předložen kteroukoli stranou k rozhodnutí arbitrážnímu tribunálu, který je vydal.

Část 2

SMÍRČÍ ŘÍZENÍ

Článek 1

Smírčí komise bude vytvořena na žádost jedné ze stran sporu. Komise bude, pokud se strany nedohodly jinak, složena z pěti členů, dvou jmenovaných každou stranou a předsedou, voleným společně těmito členy.

Článek 2

Ve sporech mezi více než dvěma stranami, strany stejného zájmu jmenují své členy komise společně dohodou. Kde dvě nebo více stran mají rozdílné zájmy nebo kde není shoda v tom, zda mají stejný zájem, musí jmenovat své členy odděleně.

Článek 3

Pokud stranami nejsou provedena žádná jmenování během dvou měsíců od data žádosti o vytvoření smírčí komise, generální tajemník OSN, pokud jej o to požádá strana, která podala žádost, provede tato jmenování během dalšího dvouměsíčního období.

Článek 4

Pokud předseda smírčí komise nebyl vybrán během dvou měsíců po jmenování posledního člena komise, generální tajemník OSN, pokud o to bude požádán některou stranou, určí předsedu během dalšího dvouměsíčního období.

Článek 5

Smírčí komise rozhodne většinovým hlasováním svých členů. Stanoví si, pokud se sporné strany nedohodly jinak, vlastní postup. Vydá návrh na řešení sporu, který strany uváží v dobré víře.

Článek 6

Neshoda ve věci, zda smírčí komise je kompetentní, bude rozhodnuta komisí.